

PWLL MAWR: AMGUEDDFA LOFAOL GENEDLAETHOL CYMRU, BLAENAFON

GWYBODAETH AM DDIOGELWCH I HELPU YSGOLION I BARATOI AR GYFER YMWELIADAU YSGOL AC ASESU RISGIAU

Cofiwch:

- fod ysgolion yn gyfrifol am wneud eu hasesiadau eu hunain o'r risgiau, ac
- na allwn ni lenwi, dilysu na llofnodi unrhyw ran o ffurflenni asesu risgiau ysgolion am nad ni sy'n gyfrifol amdany'n nhw.

Rydyn ni'n argymhell bod ysgolion yn cyfeirio at ddogfen y DfES '*Health and Safety of Pupils/Young People on Educational Visits - A Good Practice Guide, 1988*'.
<http://www.teachernet.gov.uk/wholeschool/healthandsafety/visits>. Mae hyn yn egluro mai cyfrifoldeb athrawon ac arweinwyr grwpiau yw llenwi asesiadau o risgiau cyn mynd ar ymweliad.

Rhywbeth i'ch helpu chi i baratoi yw'r wybodaeth rydyn ni'n ei chynnig am ddiogelwch, ac nid yw'n cymryd lle'r angen am i chi wneud eich asesiad eich hun o risg sy'n benodol i anghenion eich grŵp gan ddilyn y canllawiau swyddogol a pholisïau'r ysgol/AALI.

Mae ein gwybodaeth am ddiogelwch yn amlinellu'r mesurau rheoli y mae'r amgueddfa'n eu dilyn i osgoi neu leihau risgiau, ynghyd â'r rheolau ymddygiad ar gyfer grwpiau sy'n ymweld. Bydd eich asesiad o risg yn cymryd i ystyriaeth oedran, gallu ac anghenion penodol eich grŵp, unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'ch cludiant neu'r tywydd adeg eich ymweliad, yn ogystal â gwybodaeth yr amgueddfa am ddiogelwch.

Rydyn ni'n argymhell eich bod chi'n rhoi copi o'r asesiad o risgiau/gwybodaeth berthnasol am ddiogelwch i'r holl athrawon/goruchwylwyr ar yr ymweliad.

Yn olaf, rydyn ni wedi cynnwys dyfyniadau o Bolisi Amddiffyn Plant yr Amgueddfa ar ddiwedd y ddogfen er gwybodaeth.

DATGANIAD DIOGELWCH

Mae'r Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru'n derbyn ei chyfrifoldebau llawn o dan y Ddeddfwriaeth Iechyd a Diogelwch. Mae Polisi Iechyd a Diogelwch yn bodoli ynghyd ag asesiadau ysgrifenedig o risg a wnaed mewn perthynas â'n dyletswyddau cyfreithiol tuag at bobl nad ydynt yn aelodau o staff (h.y. ymwelwyr) sy'n dod i'r safle ac yn defnyddio ein cyfleusterau.

Gallwn eich sicrhau chi fod iechyd a diogelwch ymwelwyr ar y safle o'r pwys mwyaf i ni. Rydyn ni wedi cydweithio'n agos â'r awdurdod lleol ar faterion iechyd a diogelwch, ac rydyn ni am sicrhau y byddwch chi'n mwynhau ymweliad llawn hwyl a gwybodaeth.

Mae gennym ni bolisi recriwtio, hyfforddi ac asesu staff sy'n sicrhau bod yr holl staff sy'n gyfrifol am ddiogelwch a lles ymwelwyr/cyfranwyr yn gymwys i wneud eu gwaith.

Gofynnir yn garedig i athrawon a staff eraill yr ysgol weithio mewn partneriaeth â'r Amgueddfa trwy oruchwylio'r plant sydd yn eu gofal ar y safle.

Cyfrifoldeb yr ysgol yw'r disgyblion drwy gydol yr ymweliad, gan gynnwys amser cinio.

Rydyn ni'n argymhell yn gryf bod arweinwyr grwpiau'n dod ar ymweliad i baratoi er mwyn asesu unrhyw risgiau posibl i'r grŵp.

CEFNDIR	
Profiad	Daeth oes y Pwll Mawr fel pwll glo gweithiol i ben ym 1980, ac agorodd fel amgueddfa ym 1983. Mae'r safle wedi bod yn agored i'r cyhoedd ers 21 mlynedd.
Manylion y Lleoliad/Atyniad	<p>Gall ymwelwyr ddisgyn 90 metr i grombil y pwll i weld lle'r oedd cenedlaethau o lowyr Cymru'n gweithio. Cyn-löwr sy'n arwain pob taith, ac mae'r teithiau'n para rhyw 50 munud.</p> <p>Ar wyneb y pwll, gall yr ymwelwyr weld yr Oriolau Mwyngloddio, lle daw golau a sain â ffas lo modern yn fyw. Mae'r cyflwyniad awdio-weledol yma'n dechrau gyda ffilm fer, sy'n para rhyw 20 munud.</p> <p>Mae Baddonau Pen y Pwll wedi cael ei hadfer i ddangos ble fyddai pob sifft yn dechrau ac yn gorffen. Yn adeilad y baddon dy hefyd mae arddangosfeydd sy'n adrodd hanes y bobl oedd yn gweithio yn y diwydiant glo yn ogystal â'r arddangosfeydd o wrthrychau a thŵls y diwydiant glo, a phynciau fel daeareg a bywyd cymdeithasol.</p> <p>Gall ymwelwyr weld adeiladau gwreiddiol y lofa o gwmpas y safle, gan gynnwys tŷ'r ffan, tŷ'r injan weindio, efail y gof a'r stablau.</p> <p>Mae'r Gweithdy Cadwraeth ar agor i'r cyhoedd dydd Llun i ddydd Gwener fel rheol. Mae'n rhoi blas ar beth sy'n digwydd i wrthrychau'r Amgueddfa y tu ôl i'r llenni.</p> <p>Mae ymweliad ysgol nodweddiadol yn para tua 4 awr.</p>
Nifer yr Ymwelwyr	Rydyn ni'n croesawu rhyw 141,000 o ymwelwyr y flwyddyn. Mae dros 54,000 o'r rhain yn dod mewn grwpiau addysg ffurfiol.
Manylion Cyswllt	<p>I drefnu ymweliad, trafod manylion ymweliad neu i drefnu ymweliad i baratoi, ffoniwch 01495 790311.</p> <p>Os ydych chi'n poeni am unrhyw beth ar ôl eich ymweliad, neu os cawsoch chi broblemau mewn perthynas â rheolaeth y lleoliad neu iechyd a diogelwch aelodau o'r grŵp, byddwn ni'n hapus i drafod y materion hyn gyda chi.</p>

GWYBODAETH GYFFREDINOL	
Anifeiliad / Anifeiliaid yn Baeddu mewn Mannau Cyhoeddus	<p>Croeso i chi ddod â chŵn i'r safle, ond ni chewch fynd â nhw danddaear nac i'r adeiladau na'r manau arddangos.</p> <p>Rydyn ni'n croesawu cŵn tywys gydag ymwelwyr â nam ar eu golwg neu ar eu clyw.</p> <p>Mae disgwyl i berchnogion clirio baw eu cŵn.</p>
Systemau Cyfathrebu	Mae systemau radio dwy ffordd ar gael yn holl adrannau'r Amgueddfa. Mae yna system Gyfathrebu Awdio Uniongyrchol (DAC) sy'n caniatáu cyfathrebu rhwng gwahanol bwyntiau danddaear, a rhwng y bobl danddaear ac ar y wyneb.

<p>Hanes Troseddol</p>	<p>Rydyn ni wedi gwneud archwiliad y Gwasanaeth Gwybodaeth Cenedlaethol (NIS) ar bob aelod o staff. Mae'r archwiliadau cydnabyddedig hyn yn arbennig ar gyfer y sector amgueddfeydd ac yn gyfystyr ag archwiliad sylfaenol y CRB.</p> <p>Mae staff yr amgueddfa sy'n dod i gysylltiad rheolaidd a/neu heb oruchwyliaeth â phlant yn cael archwiliadau trylwyr y CRB.</p>
<p>Offer</p>	<p>Mae'r holl offer yn cael ei archwilio'n rheolaidd er mwyn gwneud yn siŵr ei fod e'n 'addas at y pwrpas'.</p> <p>Rhaid i staff yr ysgol oruchwyllo'r plant wrth iddynt ddefnyddio'r offer yma. Ni chaniateir i unrhyw un ddringo ar offer ar y safle.</p>
<p>Clirio's Safle mewn Argyfwng</p>	<p>Mae trefniadau ar waith i glirio'r safle mewn argyfwng. Mae holl staff y safle'n gyfarwydd â'r trefniadau ac yn eu hymarfer yn gyson. Mae yna ffordd allan arall ar gael o'r daith danddaear mewn argyfwng.</p> <p>Mae Cyfarwyddiadau Tân ar gael ym mhob adran. Mae'r rhain yn rhoi manylion y trefniadau i'w dilyn os yw'r larwm tân yn canu, ac yn dangos lle dylech chi ymgynnull.</p> <p>Bydd larwm yn canu os oes angen clirio'r safle Dylech fynd allan trwy'r allanfa ddiogel agosaf a dilyn cyfarwyddiadau staff yr Amgueddfa.</p>
<p>Cyfleusterau ar gyfer Ymwelwyr ag Anghenion Arbennig</p>	<p>Mae'r Pwll Mawr yn ceisio darparu ar gyfer ymwelwyr ag anghenion arbennig. Cysylltwch â ni <u>ymlaen llaw</u> i holi pa drefniadau y gallwn ni eu gwneud ar gyfer ymwelwyr ag anghenion arbennig.</p> <p>Rhaid i ysgolion ac arweinwyr grwpiau sicrhau eu bod nhw'n gwneud trefniadau addas i oruchwyllo a chynorthwyo disgyblion ag anghenion arbennig.</p> <p>Mae Canllawiau Mynediad ar gael ar ein gwefan www.aocc.ac.uk/pwllmawr/ neu ffoniwch 01495 790311.</p> <p><u>Namau Corfforol</u> Mae'r rhan fwyaf o'r safle'n agored i bawb, ond am fod rhai llwybrau serth rydyn ni'n argymhell bod pobl mewn cadeiriau olwyn a phobl â phroblemau cerdded yn cael cymorth oedolyn arall. Mae'r llawr yn anwastod mewn manau. Dim ond 4 ymwelydd mewn cadair olwyn gaiff fynd o dan y ddaear ar y tro.</p> <p><u>Namau ar y Golwg</u> Mae'r Oriellau Mwyngloddio'n cynnwys cyflwyniad awdio-weledol â gwahanol lefelau o olau a lliw. Mae staff yr amgueddfa'n hapus i adeal i ymwelwyr gyffwrdd neu ddal amrywiaeth o arddangosion.</p> <p><u>Namau ar y Clyw</u> Mae cyflwyniadau awdio-weledol ym mhob rhan o'r amgueddfa. Mae dolenni sain ar gael yn y manau arddangos.</p>

Cymorth Cyntaf	Os oes angen Cymorth Cyntaf arnoch chi, cysylltwch ag aelod o staff yr Amgueddfa a fydd yn galw am gymorth.
Teithiau Tywys / Gweithgareddau yng Nghwmni Dehonglydd	Cyn-löwr fydd yn arwain eich taith danddaear. Bydd yr Amgueddfa wedi asesu risgiau'r gweithgaredd o dan sylw ac yn rhoi gwybod i chi pa risgiau sydd yna a sut caiff y risgiau yna eu rheoli.
Cyfyngiad ar daldra	Rhaid i blant fod o leiaf 1 metr o daldra i fynd ar y daith danddaear.
Yswiriant / Atebolrwydd Cyhoeddus	Fel Corff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad, nid oes yswiriant masnachol gan yr Amgueddfa. Caiff unrhyw atebolrwydd a brofir ei dalu o gronfeydd yr Amgueddfa ei hun, neu, os nad yw hynny'n ddigon, trwy wneud cais i'r Cynulliad Cenedlaethol.
Plant Coll	Dywedwch wrth y plant i siarad ag un o'r Wardeiniaid neu aelod o staff yr Amgueddfa os ydyn nhw ar goll. Os bydd aelod o'r grŵp yn sylwi bod rhywun ar goll o'r grŵp, dywedwch wrth un o'r Wardeiniaid neu aelod o staff yr Amgueddfa a fydd yn cymryd y camau priodol.
Niferoedd mewn Grwpiau / Goruchwyliaeth	Gwnewch yn siŵr bod rhywun yn goruchwyllo'ch disgyblion drwy'r amser . Rydyn ni'n gofyn eich bod chi'n cadw at y cyfraddau canlynol: Blynyddoedd ysgol 1 i 3 (5 i 8 oed) : 1 oedolyn cyfrifol : 6 phlentyn Blynyddoedd ysgol 4 i 6 (oed 8 i 11) : 1 oedolyn cyfrifol : 10-15 plentyn Blwyddyn 7+ (oed Uwchradd 11+) : 1 oedolyn cyfrifol : 15-20 plentyn Dyma'r cyfraddau y mae'r DfES yn eu hargymell. Dylai arweinwyr grwpiau asesu'r risgiau ac ystyried lefel ddiogel o oruchwyliaeth ar gyfer eu grŵp. Nid oes uchafswm niferoedd ar gyfer grwpiau sy'n ymweld â'r safle, ond dim ond 17 person caiff fynd ar bob taith danddaear. Bydd yr aelod o staff sy'n casglu'r grŵp o'r ystafell aros yn trefnu hyn.
Anghenion Meddygol	Dylai arweinwyr grwpiau neu ysgolion roi gwybod i staff y Swyddfa Archebu os oes gan unrhyw ddisgybl anghenion penodedig neu anhwylder meddygol penodol. Bydd rhaid i ni ystyried hyn a thrafod trefniadau brys gyda chi. Os yw hi'n ddiogel, byddwn ni'n ceisio cynnwys disgyblion ag anhwylderau penodedig neu ddifrifol yn y gweithgareddau a gynigir.
Ymddygiad Ymwelwyr	Rhaid i ymwelwyr beidio â <ul style="list-style-type: none"> • mynd i fannau sydd ar gau i'r cyhoedd • ymddwyn yn afreolus • cyffwrdd ag unrhyw beiriannau sy'n gweithio • dringo ar unrhyw beiriannau ar y safle. <p>Mae'r Amgueddfa'n cadw'r hawl i ofyn i grwpiau neu ymwelwyr sy'n ymddwyn yn wael neu'n afresymol adael y safle.</p>

	<p>Rhaid i unrhyw grwpiau o fyfyrwyr o dan 16 oed fod dan oruchwyliaeth bob amser. Arweinwyr y grŵp neu'r oedolion sy'n eu goruchwyllo sy'n gyfrifol amdanynt drwy gydol yr ymweliad.</p> <p>Gallwn wrthod mynediad i grwpiau sydd heb oruchwylwyr.</p>
Map Sgematig	<p>Cewch fap gyda'ch tocyn a fydd yn rhoi gwybodaeth i chi am fannau parcio bysys/ceir a llwybrau awdurdodedig i gerddwyr.</p> <p>Fe gewch chi fap mwy yn y llyfryn Cynllunio'ch Ymweliad. Croeso i chi wneud llungopiau ar gyfer holl arweinwyr y grŵp.</p>
Archwiliadau Safle o'r Gyfleusterau / Ardaloedd	Mae staff yn archwilio'r cyfleusterau'n gyson ac yn cofnodi eu canfyddiadau.
Adnabod Staff y Safle	Mae holl staff yr amgueddfa'n gwisgo bathodynau adnabod. Croeso i chi fynd atyn nhw os oes rhywbeth yn eich poeni chi. Byddan nhw'n gallu'ch helpu chi neu'ch cyfeirio chi at y lle priodol i gael cymorth.
Traffig	Mae Maes Parcio Bysys ar gael ger y lle gadael teithwyr wrth y brif fynedfa.
Amddiffyn Rhag y Tywydd / Diogelwch yn yr Haul / Dillad	Safle diwydiannol awyr agored yw'r Pwll Mawr, felly gwisgwch ddillad addas mewn tywydd gwael. Rydyn ni'n argymhell gwisgo esgidiau cadarn ar y daith danddaear. Amddiffynnwch eich hun rhag yr haul mewn tywydd braf.
Cyfleusterau Lles	<p><u>Ystafell Cymorth Cyntaf</u> Mae ystafell cymorth cyntaf ar ben y pwll.</p> <p><u>Toiledau</u> Mae toiledau, gan gynnwys rhai i bobl anabl, ar bob un o 3 lefel y Pwll Mawr.</p> <p><u>Ystafell Frechdanau</u> Mae gennym ystafell frechdanau sy'n dal 70 o bobl. Os yw'ch grŵp yn bwriadu defnyddio'r ystafell, dylech sôn wrth drefnu'ch ymweliad.</p>

ARDALOEDD O RISG MWY

Adeiladau	<p><u>Efail y Gof</u> Weithiau mae tân agored yn yr efail. Peidiwch â gadael i blant groesi'r ffens.</p> <p><u>Gweithdy Cadwraeth</u> Mae cemegolion a phaent yn cael eu defnyddio ar brydiau. Peidiwch â gadael i blant groesi'r ffens; a gwrandewch ar gyngor y staff cadwraeth.</p> <p><u>Yr Oriellau Mwyngloddio</u> Mae manau tywyll, synau mawr, a lefelau amrywiol o olau mewn rhannau o'r cyflwyniad.</p> <p><u>Tŷ'r Injan Weindio</u> Rhybuddiwch y plant i beidio â cheisio denu sylw'r gyrrwr os yw'r injan yn gweithio. Rhaid i'r plant beidio â chroesi'r ffens.</p>
-----------	---

Peiriant	Mae peiriannau gwreiddiol yn rhan o'r arddangosfa yn iard yr Efail, yn y Gweithdy Cadwraeth ac wrth adeilad Baddonau Pen y Pwll. Dylech rybuddio'r plant i fod yn ofalus o gwmpas y peiriannau.
Dillad / Offer Diogelwch	<p>Mae'r hunan-achubwyr fyddwch chi'n eu cludo ar y daith danddaear yn cynnwys hopcalit. Mae llyncu neu anadlu hyn heb reolaeth yn gallu achosi niwed i bobl. Dywedwch wrth y plant i beidio â cheisio agor y rhain heb gyfarwyddyd y Tywyswr.</p> <p>Gall niwed i'r batris sy'n cael eu cludo ar y daith danddaear beri iddyn nhw ollwng. Os bydd hynny'n digwydd, dywedwch wrth y Tywyswr a golchwch ddwylo a dillad y person o dan sylw ar unwaith.</p>
Gweithgareddau Danddaer	<p>Danddaear, dylai'r plant aros gyda'r grŵp drwy'r amser.</p> <p>Rhaid i bob ymwelydd wisgo het galed ar y daith danddaear.</p> <p>Mae deddfwriaeth diogelwch Deddf y Pyllau Glo yn berthnasol i'r Pwll Mawr. Mae hi yn erbyn y gyfraith mynd â deunydd smygu, neu bethau cynnau tân danddaear. Mae hyn yn cynnwys sigarêts, baco, matsys a thanwyr, ffonau poced, watsys a phethau dal allweddi â batris, cyfrifianellau, radios, chwaraewyr casét personol ac offer tynnu lluniau. Bydd Tywyswyr yr Amgueddfa'n casglu'r 'contraband' yma cyn dechrau'r daith danddaear, ac yn ei chadw dan glo ar y wyneb tan ddiwedd y daith.</p>
Graean / Graean Llechi	Mae'r rhain ar y llawr mewn mannau. Dylech chi rybuddio'r plant i beidio â'u taflu na chwarae gyda nhw.
Adolygu	Caiff y ddogfen yma a'r wybodaeth gysylltiedig am ddiogelwch ei diweddarau'n gyson.

Mai 2005

AMDDIFFYFN PLANT AR SAFLEOEDD AOCC

Mae ein Polisi Amddiffyn Plant llawn ar y Wefan o dan Amdanom Ni/Strategaeth a Pholisi. Darllenwch y darnau isod cyn eich ymweliad.

Cyfrifoldebau Arweinwyr/Athrawon wrth ymweld â'r Amgueddfa

Mae Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru am sicrhau bod plant yn cael eu hamddiffyn rhag niwed yn yr Amgueddfa. Yn ogystal â dyletswyddau'r Amgueddfa, rydyn ni'n gofyn bod arweinwyr/athrawon grwpiau yn cyflawni eu cyfrifoldebau eu hunain.

Yn benodol, bydd yr holl arweinwyr/athrawon yn:

- Sicrhau eu bod nhw'n goruwchwylio'r plant/pobl ifanc ar bob adeg
- Cysylltu ag aelod o staff yn achos damwain er mwyn sicrhau bod Trefn Argyfwng AOCC yn cael ei dilyn
- Cysylltu ag aelod o staff os oes plentyn ar goll er mwyn dilyn trefn yr Amgueddfa.
- Sicrhau nad oes ganddynt, ac nad ydynt yn yfed diodydd meddwol nac yn defnyddio cyffuriau anghyfreithlon nac yn smygu ar dir yr Amgueddfa
- Peidio â cham-drin unrhyw blentyn/person ifanc ar lafar nac yn gorfforol
- Sicrhau bod gennyh yswiriant digonol ar gyfer y grŵp a'r arweinydd
- Dweud wrth y grŵp sut i ymddwyn yn Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru
- Dilyn Rhagofalon Tân AOCC

Hoffem atgoffa arweinwyr/athrawon mai nhw sy'n bennaf gyfrifol am les y plant sydd yn eu gofal bob amser.

Byddwn ni'n rhoi gwybod i'r arweinydd/athro cyfrifol am unrhyw bryderon (heblaw mewn achosion lle'r person hwn sy'n achosi pryder i ni) ac yn cyfeirio'r mater at yr ysgol/sefydliad wedyn.

Caiff pryderon am ymddygiad yr arweinydd/athro eu cyfeirio'n syth at yr ysgol/sefydliad ac efallai at yr heddlu hefyd.

Ymddygiad grwpiau yn yr Amgueddfa

Mae'r Amgueddfa am i'w holl ymwelwyr fwynhau eu hamser gyda ni. Felly rydyn ni'n disgwyl i bob ymwelydd ymddwyn yn gwrtais, ac yn dangos parch at eraill ac at eiddo'r Amgueddfa ar bob adeg wrth ymweld â'r Amgueddfa.

Felly ni ddylai arweinwyr grwpiau adael i neb yn y grŵp:

- Ymddwyn mewn ffordd fygythiol, ymosodol neu dreisgar
- Bwlio (ar lafar neu'n gorfforol)
- Gwneud unrhyw sylwadau rhywiol, hiliol neu sylwadau difriol eraill ar unrhyw berson neu grŵp arall
- Difrodi eiddo neu arddangosfeydd yr Amgueddfa
- Gadael sbwriel ar dir yr Amgueddfa
- Bwydo, cyffwrdd, dychryn neu frifo'r anifeiliaid
- Mynd i rannau o'r Amgueddfa sydd wedi eu cau â chortyn
- Defnyddio iaith anwedus
- Smygu
- Yfed alcohol y tu hwnt i'r mannau sydd wedi'u clustnodi (h.y. y bwyty a'r mannau picnic) neu ddefnyddio cyffuriau anghyfreithlon
- Bwyta ac yfed heblaw yn y caffis, y bwyty a'r llefydd eraill sydd wedi eu clustnodi i ysgolion fwyta
- Defnyddio ffôn symudol yn yr orielau

Os na fyddwch chi'n cadw at y gofynion hyn, mae'r Amgueddfa'n cadw'r hawl i wrthod derbyn grŵp a/neu i ofyn i'r grŵp adael yn safle.